

Нікольнікова К.Ю.

студент,

Науковий керівник: Сулима М.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Навчально-науковий інститут банківських технологій та бізнесу

Університету банківської справи

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Виробничі запаси є необхідним елементом в діяльності підприємства. Необхідність існування виробничих запасів на підприємстві полягає в тому, що саме завдяки виробничим запасам відбувається рух матеріалів з джерел їх надходження. Таким чином, існуючі виробничі запаси забезпечують важливі функції діяльності підприємства, а саме постійний розвиток, безперервність та ритмічність виробництва. Також варто зазначити, що виробничі запаси на великих підприємствах потребують значних капіталовкладень, тому від організації їх обліку та аналізу залежить точність визначення прибутковості підприємства та стабільний фінансовий стан підприємства на ринку.

Проблеми розвитку та удосконалення обліку, контролю виробничих запасів досліджують безліч вчених-економістів. Вагомий внесок у дослідження проблем обліку виробничих запасів зробили такі вітчизняні науковці як О. Бородкін, М. Кужельний, А. Кузьмінський, В. Сопко, М. Чумаченко, Ф. Бутинець, Л. Чижевська, Н. Герасимчук, С. Голов, П. Смоленюк, В. Ластовецький, Л. Нападовська, Н.Ткаченко тощо. Проте, значний інтерес до дослідження теоретичних та практичних аспектів вивчення обліку виробничих запасів свідчить про досі ще невирішені проблеми та питання [1; 2].

Найважливішою методологією щодо організації обліку виробничих запасів є саме розробка ефективної методики обліку наявності, руху та контролю виробничих запасів, яка б найкраще відповідала би всім вимогам Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [4].

Розвиток підприємства та економічного розвитку країни залежить від досконалої системи організації обліку виробничих запасів. Щоб виробничий процес на підприємстві здійснювався ефективно та приносив неабиякий позитивний результат, підприємство повинно мати достатню кількість виробничих запасів.

На сьогодні існує ряд негативних аспектів обліку виробничих запасів, а саме:

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;
- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;
- обмеженість контролю використання виробничих запасів тощо.

Щодо питань раціонального й ефективного використання всіх виробничих запасів, особлива роль повинна належить їх первинному обліку. Недоліками організації обліку виробничих запасів є неточності при проведенні інвентаризації, звірці даних складського обліку, а саме нестачі та значні розбіжності за рахунок пересортування окремих видів матеріалів, а також помилок у первинних документах та облікових регістрах, що характеризують надходження та рух матеріалів. Зменшення матеріальних втрат можливе тільки при правильно організованій системі документування та складського обліку [1].

Однією із проблем обліку виробничих запасів, яку досліджують безліч науковців є значна трудомісткість заповнення та обробки первинних та зведених документів. Деякі науковці вважають, що для усунення цієї проблеми є удосконалення документального оформлення операцій із надходження виробничих запасів, а саме:

- повне усунення реквізитів, які дублюють дані, або є несуттєвими;
- вияв прострочених довіреностей, які відображені в журналі їх реєстрацій і це тим саме підвищить рівень контрольної функції зазначеного документу [3].

Удосконаленням документообігу надходження та витрати матеріалів є своєчасне затвердження його графіку та чітке дотримання всіх етапів, які в ньому відображені.

Ці та інші проблеми можна вирішити, оновивши систему отримання інформації про наявність повної інформації про стан виробничих запасів за допомогою застосування нетрадиційних підходів щодо визначення принципів та методів бухгалтерського обліку.

Виділимо такі напрямки щодо удосконалення системи обліку виробничих запасів на підприємствах:

- синтезувати теоретично-методологічні засади обліку, аналізу та контролю виробничих запасів, конкретизація їх сутності та класифікацій;

- запровадження інформаційних технологій обробки економічної інформації для того, щоб підвищити оперативне надходження інформації щодо системи управління виробничими запасами на підприємстві;

- залучення спеціалістів, які зможуть розробити ефективну систему автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами;

- врегулювання механізмів бухгалтерського та податкового обліку виробничих запасів;

- планування системи економічного аналізу та контролю ефективності використання виробничих запасів;

- чіткий розподіл обліково-контрольних процедур організації обліку руху запасів на підприємстві (застосування прийомів управлінського обліку, а саме обліку за центрами відповідальності, а також застосування заходів моніторингу та оперативного узгодження процесів формування виробничих запасів).

Удосконалення обліку та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємстві слід проводити за наступними напрямками [3, с. 96].

По-перше, спростувати оформлення операцій з надходження та витрати товарно-матеріальних цінностей. Відпуск матеріалів у виробництво, де це доцільно, можна оформлювати на підставі встановленого ліміту безпосередньо в картках складського обліку матеріалів, передбачивши в них підпис особи, яка отримує цінності.

По-друге, виходячи з вимог ринкової економіки, удосконалювати методологію бухгалтерського обліку матеріальних ресурсів.

По-третє, стежити за ретельним та своєчасним проведенням інвентаризацій, контрольних і вибіркових перевірок, які мають важливе значення у збереженні матеріалів.

Важливим напрямком удосконалення організації оперативного і складського обліку запасів є раціоналізація форм документів, документообігу та всієї системи оформлення, реєстрації та обробки документів.

Підприємства обов'язково повинні прагнути до дотримання норм виробничих запасів матеріалів, оскільки їх надлишок призводить до уповільнення оборотності оборотних коштів, а недолік – до зриву виробничого процесу.

Щоб поліпшити облік матеріальних ресурсів, потрібно постійно вдосконалювати застосовувані документи та облікові реєстри, тобто більш широко використовувати накопичувальні документи, а також підвищити рівень автоматизації обліково-аналітичних робіт. Особливо важливо на даний час створювати автоматизовані робочі місця бухгалтерів за сучасними вимогами.

Провівши дослідження та виявивши основні проблеми та шляхи покращення організації обліку виробничих запасів, можна зробити висновок, що реалізація зазначених заходів призведе до підвищення рівня результативності фінансово-економічної діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кундря-Висоцька О.П. Бухгалтерський фінансовий облік: Навч. посібник. – Київ: УБС НБУ, 2012. – 399 с.
2. Ловска І.Д. Організація та ведення обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі / І.Д. Ловска // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2016. – Вип. 1(22). – С. 194–200.
3. Мордвінцева Т.В., Чала К.С. Шляхи удосконалення організації документообігу руху запасів між структурними підрозділами підприємства / Т.В. Мордвінцева, К.С. Чала // Сталий розвиток економіки Серія: Облік, аналіз і аудит. – 2011. – № 4. – С. 250–254.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>